

Plantera bivänliga blommor

Det behövs mer blommor. Bristen på vilda blommor är en av de största orsakerna till att bin och andra pollinerande insekter minskar. Hjälp dem genom att plantera blommor som ger nektar och pollen under hela säsongen, i krukor eller planteringar.

En mångfald av blommor behövs

Vilda bin – solitärbin och humlor – kan bara leva av pollen och nektar. Därför är de helt beroende av blommande växter. Både hanarna och honorna besöker blommor för att äta nektar. Honorna samlar dessutom pollen åt larverna.

Det finns cirka 270 arter av vilda bin i Sverige. De flesta solitärbin flyger under vår och försommar. Humlorna behöver också mycket mat under denna tid, men även senare under sommaren. Då kan de föda upp många larver som blir till nya humlor.

Humlorna har en lång tunga så de kan suga nektar ur djupa blommor. De flesta solitärbin har små munnar och behöver grunda blommor. Därför ska du odla växter som tillsammans blommar från tidig vår till sensommar och som har olika former på blommorna.

Många av de växter som gynnar vilda bin lockar också dagfjärilar till trädgården.

Biföda på våren

Hushumla och mörk jordhumla vaknar tidigt på våren, redan i april. Då kan du bjuda på vilda vårväxter som **vårlök, svalört, violer, hålnunneört** och **smånunneört**.

Några av solitärbinna är tidigt ute, särskilt hanarna. Ängssandbina flyger på vårlök och svalört. Plantera vårblommorna längs kanten på rabatter, under buskar eller i gräs-

mattan om den inte är alltför frodig.

Vårblomande träd och buskar är särskilt värdefulla för vilda bin. De stora trädkronorna ger mängder med blommor. Hit hör släktet **viden**, *Salix*. Några solitärbin, bland annat vide-sandbi och sälgsandbi, samlar bara pollen på viden.

Spara vilda **sälgar** och **jolster** i naturområden och på allmänningar och låt dem växa sig stora. Andra fina videarter som passar bättre i trädgårdar är **daggvide, bindvide, ullvide** och **krypvide**.

Där utrymmet är begränsat, till exempel på innergårdar, kan krypvide planteras tillsammans med perenner för att få tidig blomning.

Lite senare i maj börjar fruktträd och bärbuskar att blomma. **Blåbärstry, krusbär** samt **röda, vita** och **svarta vinbär** är mycket lockande för humlor och solitärbin. Blåbärstryet har en djup blomma och lockar främst humlor, medan röda vinbär har öppna blommor, fulla av nektar. Hit vill alla insekter komma, även nyckelpigor och guldögonsländor.

Fruktträd som **körbär, plummon** och **äpple** är bra mat för både bin och människor. **Hagtorn** och **rönn** ger dessutom fågelmat.

Vänd!

Rapportera din räddningsinsats på www.raddabina.nu

Vårsandbi på pil.

Dånpälsbi på blodnäva.

Stocktapetserarbi på näva.

Kolonilott med bivänliga växter.

Blommor hela sommaren

Fleråriga blommande växter, perenner, ger en mångfald av färger, blomformer och blomningstider. I perennsortimentet kan alla hitta sina favoriter. Gräv bort alla rotosträs innan du planterar och förbättra jorden med kompost eller stallgödsel. Rensa ogräs flitigt de första åren så blir rabatten lättskött i längden.

Kantnepeta, kattmynta och myskmalva är tre lättodlade perenner. De är mycket attraktiva för humlor och solitärbin. Kantnepeta lockar dessutom de lite ovanligare långtungade humlorna som vallhumla och backhumla. Om du klipper ner kantnepeta kring midsommar så blommar den om under sensommaren.

Här följer några härdiga och lättodlade perenner ordnade efter blomningstidpunkt. Eftersom de inte kräver putsning under sommaren, passar de även i större gemensamma planteringar i parker eller bostadsområden. Tillsammans ger de biföda maj – september:

Lungört, kantnepeta, stjärnflocka, blodnäva, grekvädd, röd

solhatt, veronika, anisisop, strålrudbeckia och kärleksört.

Enkelt och gott!

I den lilla trädgården, på terrass och balkong är de kransblommiga kryddväxterna ett trevligt alternativ. Kryddväxterna är torktåliga och passar särskilt bra i upphöjda planteringar, krukor och lådor.

En plantering av **timjan, kungsmynta, mejram, isop** och **stenkynnel** blommar från juni till september och skänker både väldoft och smak. Komplettera med **gräslök** och låt den gå i blom så får du garanterat humlebesök.

Där det är riktigt torrt, som på berghällar eller tak, passar **vit** och **gul fetknopp, kärleksört** samt **rölleka**. De är mycket attraktiva för både humlor och solitärbin.

Ettåriga växter odlar du från frö. De börjar blomma rikligt först i juni, men det är ett enkelt och billigt sätt att få många blommor.

Så de ettåriga växterna i bar mark. Mellan raderna i grönsakslandet eller som en låg häck runtom, passar de utmärkt. Däremot har de svårt att konkurrera bland perenner och i gräsmattor.

Det finns fyra ettåriga växter som humlorna inte kan motstå:

Blåklint, gurkört, honungsfacelia och luddvicker.

Komplettera gärna med ringblommor, bovete och koriander för att få öppna blommor till de små solitärbin.

Du kan blanda de ettåriga växterna med perserklöver och blodklöver. Så i rutor i grönsakslandet och gräv ner sent på hösten. Då får bina nektar och pollen och sedan kan dagmaskar och andra småkryp i marken kalasa på resterna.

OBS: Undvik dessa blommor!

Fyllda blommor som är förädlade för sin blomsterprakt, har ofta förlorat sin pollen och nektar och är därmed helt odugliga för bin och andra pollinatörer. Det gäller fyllda dahlior, hortensior och rosor. De är vackra men värdelösa!

Undvik också invasiva arter, exempelvis blomsterlupin och andra växter som kommit hit med mänsklig hjälp och som konkurrerar ut inhemska arter.

Text och foto: Christina Winter

Flera bra växter för bin och andra pollinatörer

ETT- OCH TVÅ-ÅRIGA VÄXTER	Rosenböna	Brunört	Luktreseda	Vitplister	Hallon	TRÅD
Blåklint	Rosenskära	Brunnäva	Lungört	Vitsippa	Kaprifol	Al
Blå snokört	Rudbeckia	Cikoria	Lusern	Väddar	Krusbär	Hagtorn
Bondböna	Rödplister	Citronmeliss	Maskros	Väddklint	Kvitten	Hägg
Bovete	Solros	Esparsett	Mjölke	Åkertistel	Lavendel	Jolster
Dill	Sömmtuta	Fackelblomster	Myntor	Ålandsrot	Lingon	Järnek
Doftklöver	Sötväppling	Fingerborgsblomma	Myskmalva	Åkta vallört	Ljung	Krikon
Dån	Vitlupin	Färgkulla	Prästkrage	Älggräs	Mjölön	Körsbär
Gurkört	Vitsenap	Getruta	Renfana	LÖK- OCH KNÖLVÄXTER	Murgröna	Lind
Humlelusern	FLERÅRIGA VÄXTER	Gråfibbla	Rotfibbla	Backlök	Måbär	Lönn
Honungsfacelia	VÄXTER	Gullviva	Röd solhatt	Gräslök	Odon	Oxel
Jungfrun i det gröna	Akleja	Gulsporre	Rödblåra	Ramslök	Schersmin	Paradisäpple
Klätt	Alsikeklöver	Gökärt	Rödklöver	Skogslök	Slån	Plommon
Koriander	Anisisop	Hampflockel	Sparris	Värlök	Timjan	Päron
Kornvallmo	Backsippa	Hästhov	Stjärnflocka	BUSKAR OCH RIS	Vildrosor	Rönn
Kummin	Backstimjan	Isop	Stockros	Björnbär	Vinbär	Sälg och vide
Kungsljus	Blodnäva	Kabbeleka	Stor blåklocka	Blåbär	Åkta fläder	Äpple
Malvor	Blå bolltistel	Kantnepeta	Strandlysing	Brakved		
Martorn	Blåeld	Kardvädd	Såpnejlika	Buxbom		
Morot	Blågull	Kungsmynta	Tjärblomster	Getapel		
Raps, rybs	Blåmunkar	Kärleksört	Vallmo			
Ringblomma	Blåsippa	Käringtand	Vicker			
	Brudborste	Libbsticka	Vitklöver			

